

Č. 12.783.

Pojišťovací právo: * Ustanovení druhého odstavce § 2 min. nař. č. 143/1914 ř. z. lze za podmínek v něm stanovených použítí jen tam, kde roztrženi podniků, uvedené v přehledu připojeném k tomuto nařízení, rozlišuje mezi podniky užívajícími motorů a podniky bez motorů a stanoví pro oba druhy podniků různé nebezpečenské třídy.

(Nález z 18. února 1937 č. 16.360/34.)

Věc: Městská spořitelna na Kladně proti rozh. zem. úřadu v Praze z 11. dubna 1934 o úrazovém pojištění.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Výměrem z 19. ledna 1933 vyslovila úrazová pojišťovna dělnická pro Čechy v Praze, že podnik »městská spořitelna« v Kladně podléhá úrazovému pojištění, a zařadila jej na dobu od 1. ledna 1930 podle § 5 min. nař. z 6. července 1914 č. 143 ř. z. do nebezpečenské třídy I. a do procenta nebezpečenského 5.

Námítkám st-činným nevyhověl žal. úřad nař. rozhodnutím. V důvodech především podrobně dovozeno, že stěžující si spořitelna, provádějíc peněžní obchody pravidelně s úmyslem výdělečným, je podnikem živnostenským ve smyslu § 1 odst. 4 č. 2 úraz. zákona. Dovozeno dále, že se užívá ve stěžující si spořitelně 3 počítacích strojů, 1 stroje frankovacího a výtahu na spořitelní knížky, poháněných vesměs elektromotory, že v budově jest instalováno ústřední topení vytápěné z parního kotle a že zařízení toto je technickou součástí podniku a pro účely podnikové se ho pravidelně používá, takže se podnik vyznačuje skutečnostími zakládajícími dle ustanovení § 1 odst. 4 č. 2 úraz. zákona jeho úrazovou povinnost v celém rozsahu, a dodáno: »Při zařazení do nebezpečenské třídy použila úrazová pojišťovna dělnická analogie podle titulu 469 c. Směrodatnou byla okolnost, že nebezpečí podniků toho druhu blíží se sice obecnému nebezpečí úrazů obecného života, že však nutno vzít zřetel i na speciální zdroj nebezpečí, kterým jsou motorické stroje, a že je třeba respektovati i stále vzrůstající nebezpečí cesty do práce a z práce. Podle § 5 min. nař. č. 143/1914 ř. z. přihlíží se ke skutečnému risiku a byly proto právem oba uvedené nebezpečenské momenty vzaty v úvahu. Na okolnost, že jde o podnik, který není provozován v Praze, vzala pojišťovna zřetel volbou nebezpečenského procenta 1% pod středem ležícího.«

Stížnost vytýká jako nezákonnost, že jak úrazová pojišťovna, tak i zem. úřad přehlédly tvrzení st-činných námitek, že provozování spořitelny nepodléhá vůbec úrazovému pojištění a že spořitelna nemá kvalifikace živnostenského podniku. Pokud výtkou tou mělo býti snad uplatněno, že se žal. úřad vůbec těmito tvrzeními nezabýval, je výtká vadnosti řízení vyvrácena pouhým poukazem na prvou část důvodů nař. rozhodnutí, v níž žal. úřad zmíněné otázky podrobně probírá. Pokud pak stížnost potírá in merito po této stránce právní názor žal. úřadu, že spořitelna je podnikem živnostenským ve smyslu cit. § 1 odst. 4 č. 2, tvrdíc, že spořitelny podle zákona č. 302/1920 Sb. provo-

zují pod státním dozorem úvěrní obchody a přebytků svých obchodů mohou použití toliko k účelům všeužitečným, neprovozují tedy svoji činnost za účelem zisku a uhrazují toliko své správní výlohy, dovodil žal. úřad ve svém rozhodnutí ze srovnání 1. a 4. odstavce § 1 zákona o úraz. pojištění a čl. IV s čl. V uvozovacího patentu k živn. řádu, že živnostenskými podniky dle cit. ustanovení § 1 odst. 4 č. 2 je rozuměti všechny podniky po živnostensku provozované, t. j. za ziskem směřující podniky, byť i nepodléhaly živn. řádu. Stížnost tohoto právního názoru, vůbec nevyvrací a tvrzení její, že spořitelna neprovozuje svoji činnost za účelem zisku, je vyvráceno zněním stížnosti samou citovaného § 1 zákona č. 302/1920 Sb., dle něhož spořitelny mohou přebytků svých obchodů použití k účelům všeužitečným. Zákon tedy sám počítá s docílením přebytků při obchodech spořitel a tyto přebytky jsou jejich ziskem ve smyslu obchodním, byť i volné nakládání tímto ziskem bylo ve prospěch všeužitečných účelů obmezeno. Tím ale padá také tvrzení stížnosti, že spořitelna smí hraditi toliko své správní výlohy. Námitka proti výroku o pojistné povinnosti je tedy, pokud je vůbec konkretisována, bezdůvodnou (srov. nález z 19. prosince 1936 č. 17.099/36 Boh. A 12.698/36).

Další námitka stížnosti směřuje proti stanovení nebezpečenské třídy a procenta nebezpečí. Vytýká i v tomto bodě nař. rozhodnutí nezákonnost, dovozujíc v podstatě toto: Spořitelna používá počítačích strojů, stroje frankovacího a výtahu na spořitelní knížky jen v tak slabé míře, že nebezpečí v poměru k ruční práci není v žádném případě větší. Při tom se neužívá transmisí a motory jsou v pouzdrech, takže zaměstnancům nehrozí naprosto žádné nebezpečí. Mělo tudíž podle § 2 odst. 2 nař. č. 143/1914 ř. z. býti použito ustanovení o podnicích neužívajících motorů, tedy třída A 1% nejvýše 2%. Kotel ústředního topení je ve sklepě v oddělené místnosti, do které nemá kromě topiče nikdo přístupu. I kdyby se kladl větší důraz na ústřední topení, šlo by o podnik smíšený a měl žal. úřad postupovati podle § 7 cit. nař. Peněžní ústav má býti zařaděn nejvýše do třídy A—2. Právní názor žal. úřadu, že nutno přihlížeti analogicky k titulu 469 c) a na speciální druh nebezpečí, kterým jsou motorické stroje, a respektovati i stále vzrůstající nebezpečí cesty do práce a z práce, odporuje ustanovení § 6 cit. nař., neboť spořitelna má podléhati úrazovému pojištění jen proto, že jde o motory, o nebezpečí cesty do spořitelny nelze pak mluvit, když všichni úředníci bydlí ve spořitelně nebo blízko ní, nehledě k tomu, že tato skutečnost není rozhodná. Nss nemohl ani tu dáti stížnosti za pravdu.

Paragrafu 7 min. nař. č. 143/1914 ř. z., jenž jedná o určení nebezpečenské třídy a nebezpečenského procenta u »smíšených podniků«, nemůže se stížnost dovolávati, poněvadž nejde o smíšený podnik, nýbrž o podnik jediný (spořitelnu), při němž se užívá ústředního topení jako podnikového zařízení ve smyslu § 1 odst. 4 bodu 2 úraz. zákona.

Stížností dovolaný § 2 odst. 2 cit. min. nař. stanoví, že podniky, u kterých intensita, jak upotřebuje se motoricky pohybovaných strojů

dělných nebo provozovacích zařízení v odst. 1 tohoto paragrafu uvedených (hnacích strojů, parních kotlů a parních přístrojů), neb u kterých síla upotřebených motorů je tak malá, že nebezpečnost úrazu proti pouhé ruční práci není podstatně zvýšeno, je zařaditi do nebezpečnějších tříd stanovených pro podniky neužívající motorů. Tohoto výjimečného ustanovení lze, jak ze slovního znění tohoto ustanovení plyne, jsou-li dány podmínky v něm uvedené, použiti jen tehdy, když systematické rozřídění podniků, uvedené v přehledu připojeném k tomuto nařízení, rozlišuje mezi podniky užívajícími motorů a podniky bez motorů, zařadí-li podnik podle toho do jedné nebo do druhé kategorie a stanoví různé nebezpečenské třídy (srov. Budw. A 8052/1911). Nelze proto poukazem na cit. § 2 odst. 2 s úspěchem se domáhati toho, aby pro podnik stěžující si strany bylo použito třídy A a procenta nebezpečí 1 nejvýše 2, nevyvrací-li stížnost zároveň názor žal. úřadu, že zařazení bylo právem provedeno podle analogie titulu 469 c). Stížnost však proti volbě titulu 469 c) schématu cit. min. nař. nemá žádné řádně provedené námítky, zejména nedovozuje nesprávnost volby titulu s hlediska § 5 tohoto min. nař., jehož se dovolává jak žal. úřad, tak i úrazová pojišťovna; je-li tomu tak, nemůže nss vzhledem k předpisu § 18 zákona o ss toto zařazení podrobiti své kontrole a musí tudíž vycházeti z toho, že předpoklady pro analogii titulu 469 c) jsou in concreto splněny. Pak ovšem — ježto titul 469 c) nezná rozlišování mezi podniky s motory a bez motorů — nemůže přisvědčiti stížnosti, že mělo býti postupováno podle § 2 odst. 2 cit. min. nař.

Nss nemohl stížnosti dáti za pravdu ani v tom, že mělo býti použito třídy A, ježto titul 469 c) tuto nebezpečenskou třídu nestanoví, nýbrž stanoví jen třídu I. Ostatní vývody stížnosti mají podle obsahu zmíněných námitek za cíl dovoditi, že přiměřená by byla třída nebezpečenská A a nebezpečenské procento 1, nejvýše 2. Vycházejí tedy vývody ty z jiného předpokladu nežli nař. rozhodnutí a míjejí se proto s cílem. S hlediska zařazení podniku podle analogie titulu 469 c) — jehož správnost nebyla, jak shora uvedeno, stížností vyvrácena — neformuluje stížnost žádných námitek, zejména nedovozuje, že by při volbě tohoto titulu, jemuž odpovídá nebezpečenská třída I, bylo procento nebezpečenské 5 nepřiměřené a že by mělo býti sáhnuo k procentu 4, nejnižšímu to procentu této třídy:

Č. 12.784.

Pojišťovací právo: * V případě čl. III § 4 odst. 2 vlád. nař. č. 112/1934 Sb. stačí, uvede-li zaměstnavatel v přihlášce nebo oznámení změn okolností pro poskytnutí úlevy rozhodné, a není třeba, aby nárok na úlevu výslovně uplatňoval.

(Nález z 18. února 1937 č. 25.109/34.)

V ě c: Okr. nem. pojišťovna v Trnavě proti rozh. okr. úřadu v Trnavě ze 14. září 1934 o sociálním pojištění.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.